

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

A november éppen két évtizede a tudomány hónapja. Az MTA honlapján megtalálható gazdag kínálatból a külhoni magyar tudományos szervezetek és kutatók is kivették a részüket.

Hírlevelünk rendezvényrovatának bősége jelzi, hogy Kárpát-medence-szerte és a diaszpórában is megemlékeztek a Magyar Tudomány Napjáról előadásokkal, konferenciákkal, szimpóziumokkal, emlékjelállítással.

A közeledő év vége a megjelent publikációk számát is megsokszorozta, amelyek bizvást számíthatnak figyelmükre.

Kocsis Károly elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

A *National Inventors Hall of Fame* tagjává avatták

Karikó Katalin Nobel-díjas biokémikust, az MTA tiszteleti tagját.

[Bővebben:](#)

Az MTA Debreceni Akadémiai Bizottságának *Pro Cooperatione* **érmét** kapta **Bitay Enikő**

anyagmérnök–informatikus professzor, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A KMAT tudományos díjai A *Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács tudományos díjait* kapták:

Hires-László Kornélia szociológus, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola docense; **Nagy Natália** nyelvész és **Ferkó Oxána** történész, az Ungvári Nemzeti Egyetem docensei; **Kovács Attila** biológus, a Munkácsi Állami Egyetem munkatársa, **Tegze Antónia** matematikus, az Ungvári Nemzeti Egyetem docense és **Dutko Sándor** sebész-onkológus, az ungvári Regionális Idegsebészeti és Neurológiai Központ munkatársa.

[Bővebben:](#)

Wesselényi-díjat kapott **Nagy Bálint Zsolt** közgazdász, a Babeş–Bolyai

Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Székelyföld-díjat kapott **Magyar Zoltán** néprajzkutató, a BTK Néprajztudományi Intézetének tudományos főmunkatársa.

[Bővebben:](#)

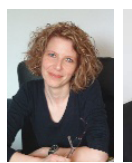
Margó-díjat kapott **Visky András** író, esztéta, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem docense.

[Bővebben:](#)

Teleki Pál-éremérmet kapott **Dupka György** történész, a Magyar Értelmiségek Kárpátaljai Közösségének elnöke, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet igazgatója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az MTA a *Magyar Nyelv a Tudományban Elnöki Bizottsága tagja* lett **Kádár Edit**, nyelvész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja és **Péntek János** nyelvész, az egyetem professor emeritusa, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

A teljes templomterületet (köztük *Árpád-kori maradványokat* is) feltárták a vajdasági **Felsőhegy** templomdombján.

[Bővebben:](#)

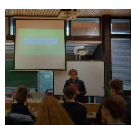
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

3. oldal

Őskori leleteket találtak **Óbecse** és **Péterréve** között.

[Bővebben:](#)

A Színháztörténeti digitális háló elnevezésű műhelykonferencián mutatták be a **Vajdasági magyar színháztörténet** című projekt **kutatási eredményeit**.

[Bővebben:](#)

Kutatások folynak **külföldieknek szánt magyar irodalomtörténeti kézikönyv** megírásához, a róluk szóló hírekről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

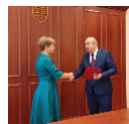
Megtartotta éves **közgyűlését** a **Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács**, amelyen részt vett **Kocsis Károly** geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke és **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának osztályvezetője.

[Bővebben:](#)

Új dékánja van az **Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának** **Pintér Krekić Valéria**, a neveléstudományok professzora, az MTA köztestületének külső tagja személyében.

[Bővebben:](#)

Ismét **Horváth Kingát**, a neveléstudomány doktorát, a **Selye János Egyetem** professzorát nevezték ki a **Tanárképző Kar dékánjává**.

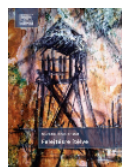
[Bővebben:](#)

Az **Erdélyi Múzeum-Egyesület** és az **MTA Kolozsvári Területi Bizottsága** **intenzívebb együttműködésének lehetőségeiről** olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Budapesten jelent meg **Murádin János Kristóf Felejtésre ítélve**. Erdélyi magyar civilek szovjet fogságban (1944–1953) című monográfiája. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Budapesten jelent meg **Seres Attila Kárpátalja a peresztrojka és a magyarországi rendszerváltoztatás erőterében**. Magyar levéltári dokumentumok 1985-1994. I. (1985. április-1990. május) című kötet.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Szemelvények a 150 éve alapított kolozsvári egyetem Matematikai és Természettudományi Karának történetéből** című kiadvány. Szerkesztette **Szenkovits Ferenc** és **Soós Anna**, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

4. oldal

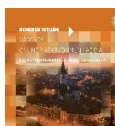

Megjelentek az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadójának új kötetei:

Az erdélyi magyar kóruskultúra a Romániai Magyar Dalosszövetség védnöksége alatt. Szerkesztette **Csákány Csilla.**

[Bővebben:](#)

Benedek István: Városok online márkakommunikációja. Egy romániai weboldalelemzés tapasztalatai.

[Bővebben:](#)

András Orsolya: Szabadra írni. A kommunista diktatúra időszakának feldolgozása kortárs romániai származású női szerzők regényeiben.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi magyar nyelvű gyógyszerészképzés története. Visszatekintés az elmúlt 15 évre. Szerkesztette **Sipos Emese** és **Papp Kinga**, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Scientia Kiadó

Megjelentek a Scientia Kiadó új kiadványai:

Sárosi-Márdirosz Krisztina: Jogi és hivatalos nyelvi terminológia fordító szakos egyetemi hallgatók számára. Egyetemi jegyzet és feladatgyűjtemény.

A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

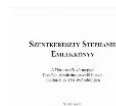
[Bővebben:](#)

„Nem a mennyiség, hanem a minőség a szellemi erőnek sarkalata.”

Köszöntőkötet **Pletl Rita** tiszteletére. Szerkesztette **Fazakas Noémi** et al.

[Bővebben:](#)

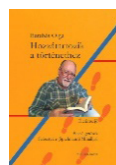
Megjelent a **Szentkereszty Stephanie Emlékkönyv.** A Háromszék vármegyei Erzsébet Árvaleány-nevelő Intézet alapításának 150. évfordulójára című tanulmánykötet 2., bővített kiadása. Szerkesztette **Tóth Szabolcs.**

[Bővebben:](#)

Megjelent **Salamon Ferenc El van bütülve.** Háromszéki szólás- és kifejezésgyűjtemény című kötetének harmadik, bővített és javított kiadása.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Barabás Olga Hozzátartozik a történelemhez** című életinterjú-kötete **Sebestyén (Spielmann) Mihály** erdélyi művelődéstörténésszel.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Magyar Tudomány novemberi** száma STEAM (Science–Technology–Engineering–Art–Mathematics). Magyar innovációk és módszerek a STEAM-alapú oktatásban. Hungarian Innovations and Methods in Steam-Based Education címmel. Szerkesztette: **Saxon Szász János.**

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

5 oldal

Megjelent a **Bácsország** folyóirat **104.** száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági **Híd** folyóirat **2023/1-2.** száma. Főszerkesztő: **Berényi Emőke.**

[Bővebben:](#)

Megjelent az **Erdélyi Múzeum**, az Erdélyi Múzeum-Egyesület bölcsészettudományi és társadalomtudományi folyóirata idei 3. száma.

Szerkesztette **Varga P. Ildikó**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** **novemberi** tematikus száma Dokumentumfilmek címmel.

[Bővebben:](#)

Megtekinthetik a világhálón **Tari Gábor** geofizikusnak, az OMW főgeológusának, az MTA külső tagjának a nyár elején megtartott **székfoglaló előadását**, melynek címe A természetes hidrogén kutatása.

[Bővebben:](#)

A **szociológiai kutatásokról** beszélgetnek a Fórum

Kisebbségkutató Intézet Bagoly mondja podcastsorozatának új részében **Lampl Zsuzsanna** szociológussal, az intézet részlegigazgatójával, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem docensével, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

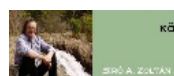
A Sapientia Podcast sorozatában megtekinthetik az **Epigenetika – A gének játéka** című részt, amelyben **Mara Gyöngyvér** mikrobiológus (az MTA köztestületének külső tagja) és **Albert Beáta** biokémikus, a Sapientia EMTE professzorai beszélgetnek.

[Bővebben:](#)

Televíziós **beszélgetést** nézhetnek meg a világhálón **Nagy-György Tamás** építőmérnökkel, a Temesvári Műszaki Egyetem professzorával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Eolvashatják a világhálón **Biró A. Zoltán** szociológus, a Sapientia EMTE professzora, az MTA külső tagja **elemzéssorozatának** első részét a „romániai magyar társadalom” működéséről.

[Bővebben:](#)

Interjú készült **Ábrám Zoltán** orvossal, a Marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem professzorával, az MTA köztestületének külső tagjával, amelyet elolvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Interjút hallgathatnak meg a világhálón **Csiszár Klára** pasztorálteológussal, a Linzi Katolikus Egyetem tanszékvezető professzorával, dékánjával.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

6. oldal

RENDEZVÉNYEK

Október közepén
Tudományos világcsúcsok

címmel szervezett rendezvényt a Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács a két magyar Nobel-díjas kutatóról. **Karikó Katalinról Fábri Galambos Izabella** orvos, az Újvidéki Egyetem kutatója, **Krausz Ferencről Pósa Mihály** vegyész, az egyetem rendkívüli tanára tartott előadást.

[Bővebben:](#)

Október közepén rendezték meg Újvidéken a IX.
Interkulturalitás az

oktatásban – Interkult 2023 elnevezésű nemzetközi konferenciát.

[Bővebben:](#)

Köztes utakon címmel rendezett tanácskozást október közepén Topolyán a

Kiss Lajos Néprajzi Társaság.

[Bővebben:](#)

Október 17-én rendezték meg Újvidéken a 31.
Egyetemi Nyelvészeti

Napokat Kommunikáció, konceptualizáció, funkcionalitás címmel.

[Bővebben:](#)

Október 18-án **emlékkonferenciát** rendeztek Beregszászban a **30. évfordulóját ünneplő önálló kárpátaljai magyar felsőoktatás tiszteletére.**

[Bővebben:](#)

Selye János Egyetem **Hitelképes beszéd a**

társadalomban. Az eskü fogalmának vizsgálata egyházban és társadalomban címmel rendeztek konferenciát Komáromban október 19-én.

[Bővebben:](#)

Október 19-én **A földhőszivattyús technológia és annak globális, valamint svájci előtörése** címmel tartott előadást Zürichben **Rybach László** geofizikus, az Eidgenössische Technische Hochschule professor emeritusa, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Korunk Akadémia Összeesküvés-elméletek a magyar történelemben sorozatának nyitó előadása október 19-én hangzott el Kolozsváron **A pozsonyi csata – az elhallgatott diadal** címmel. Az előadó **Veszprémy László** hadtörténész, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professzora, a Hadtörténelmi Intézet igazgatója volt.

[Bővebben:](#)

Affective Intermediality címmel rendeztek konferenciát Kolozsváron október 20-21-én.

[Bővebben:](#)

Román–magyar irodalmi interferenciák címmel rendeztek szimpóziumot Marosvásárhelyen október 21-én, amelyen előadást tartott **Demény Péter** irodalomtörténész, szerkesztő,

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

7. oldal

az MTA köztestületének külső tagja
Hasonlóságok és különbségek a mai román és magyar irodalomban címmel.

[Bővebben:](#)

Október 21-22-én rendezték meg Kolozsváron a 26. **Nemzetközi filmtudományi konferenciát.**

[Bővebben:](#)

Október 22–27. között rendezte meg az 54., éves találkozóját Sarasotában az **Amerikai Magyar Orvosszövetség**. A konferencia **díszvendége** volt **Karikó Katalin** Nobel-díjas biokémikus, az MTA tiszteleti tagja és **Freund Tamás** agykutató, az MTA elnöke.

[Bővebben:](#)

Október 24-én **konferenciát** rendeztek Dunaszerdahelyen a **felvidéki oktatásról.**

[Bővebben:](#)

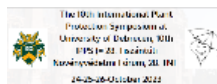
A diakónia és szociális gondoskodás mai helyzete címmel rendeztek konferenciát Komáromban ugyanezen a napon.

[Bővebben:](#)

Október 24-én Kolozsváron **az erdélyi magyar oktatásról** tartott előadást **Barna Gergő** szociológus, a Sodiso Research ügyvezetője.

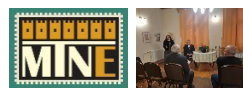
[Bővebben:](#)

Debrecenben, az október 24–26. között megrendezett 10. **Nemzetközi Növényvédelmi Szimpóziumon**

tartottak előadásokat a **Sapientia EMTE oktatói.**

[Bővebben:](#)

Október 25-én Gyergyószentmiklósan rendezték meg a **Művelődési élet Erdélyben és Székelyföldön a 18. századtól a 21. század elejéig** című tudomány napi konferenciát.

[Bővebben:](#)

Nanotechnológiai alkalmazások az egészségiparban címmel tartott előadást Kolozsváron október 25-én **Dékány Imre** kémikus, a Szegedi Tudományegyetem professzor emeritusa, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Október 25-én Budapesten tartott előadást **Nagy Ibolya** történész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola docense **Bary Gyula tevékenysége a Kárpátaljai Református Egyház 1944 utáni életében** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 25–28. között rendezték meg Marosvásárhelyen a XXIX. **Nemzetközi Vegyészkonferenciát.**

[Bővebben:](#)

Október 26–28. között rendezték meg Székelyudvarhelyen a **III. Digitális Székelyföld Konferenciát.**

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

Október 27-én Bostoni Magyar Tudósklubban tartott előadást **Erdős Dániel Péter** kémiai fizikus, a Harvard Egyetem posztdoktori kutatója **Lehet-e egy pohár teljesen „teli” két anyaggal... egyszerre?** „Porózus víz” – egy új, ultramagas gáztartalmú folyadék és **Barna Ildikó** szociológus, az ELTE docense **A jelenkori magyarországi antiszemitizmus természetrajza** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 27-én rendezték meg Kolozsváron a **Pallas Kárpát-medencei ivadécai**: a Klaniczay-iskola hatástörténete Kelet-Közép-Európában című műhelykonferenciát.

[Bővebben:](#)

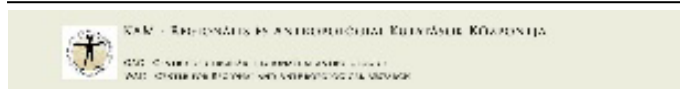
Európa kritikus kérdései bibliai-teológiai reflexiókkal címmel rendeztek konferenciát Pozsonyban október 27-én.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon Komáromban **A változás/váltakozás bizonytalansága és kényszere** – 20. századi kisebbségi minták címmel rendeztek nemzetközi konferenciát.

[Bővebben:](#)

Október 27-én Pécsen tartott előadást **Bodó Julianna** kulturális antropológus, a Sapientia EMTE professzora, az MTA köztestületének külső tagja **Krizishelyzet és biopolitika**.

Domináns diskurzusok a Covid-19 járvány időszakában címmel.

[Bővebben:](#)

A Magyar Kulturális Antropológiai Társaság Pécsen, október 27–28-án megrendezett, **A krízis antropológiája** című vándorkonferenciáján **mutakozott be a vajdasági Kiss Lajos Néprajzi Társaság** Szőke Anna néprajzkutató, elnök, az MTA köztestületének külső tagja előadásával.

[Bővebben:](#)

Tudományos konferenciát rendeztek Tusnádfürdőn október 27–29. között **Tusnad Eco Bear Fest** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 30-án **Kolozsvár zsidó arcai** címmel rendeztek konferenciát Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

A MAGYAR TUDOMÁNY UNNEPE

Október 30-án konferenciát

rendeztek Berlinben a Magyar Tudomány Napja alkalmából **Cancer Research in Hungary** címmel.

[Bővebben:](#)

A Székelyföld – milyen vidék? fórumorozat keretében panelbeszélgetést rendeztek Csíkszeredában október 31-én **Településsors Székelyföldön**. A nem községközpont

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

települések periferizálódási folyamatai címmel. A beszélgetést végignézhetik a világhálón.

[Bővebben:](#)

21. századi kihívások a gazdaságban és a társadalomban címmel

rendeztek workshopot Újvidéken november elsején. Előadást tartott **Bertalan Péter** történész, a Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár tudományos főmunkatársa, a Károli Gáspár Református Egyetem docense.

[Bővebben:](#)

A Virtuális Bolyai Egyetem keretében november 2-án **Kovács Zsolt** művészettörténész, a Babeş–Bolyai Egyetem adjunktusa tartott előadást **A magyar szentek tiszteletének képi emlékei a 18. századi Kolozsváron** címmel.

[Bővebben:](#)

Külhoni magyar kutatók részvételével/

előadásával zajlott le november 2–3-án Pécsen a **Magyar Regionális Tudományi Társaság XXI. vándorgyűlése**.

[Bővebben:](#)

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Tudományos előadásokkal ünnepelték november 3-án Eszéken a Magyar Tudomány Napját. 6-ától **Műhelymunkák Eszéken** címmel folytatódott az ünnepi sorozat.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

VAJIDASÁGI MAGYAR
KÉPZŐ-, KUTATÓ- ÉS
KULTURÁLIS KÖZPONT

Petőfi tradíciója a szerb irodalomban címmel

rendeztek kerekasztal-beszélgetést Szabadkán november 3-án.

[Bővebben:](#)

Ferences obszervánsok a nyugati kereszténység határvidékén a 15. században címmel tartott előadást

Kolozsváron ugyanezen a napon **Galamb György** történész, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezető docense.

[Bővebben:](#)

November 3–5. között rendezték meg Temesváron a **Bolyai 200. Művészeti és tudományos fesztivált**.

[Bővebben:](#)

KAM - REGIONÁLIS ÉS ANTROPOLÓGIAI KUTATÁSOK KÖZPONTJA
KAM - CENTRE FOR REGIONAL STUDIES AND ANTHROPOLOGICAL RESEARCH

Kis-és nagypolitikák a földhasználat 20. századi alakulásában a Székelyföldön

címmel tartott előadást Csíkszeredában november 4-én **Oláh Sándor** társadalomkutató, geológus, a csíkszeredai Kommunikációs Antropológiai Munkacsoport (KAM) alapító tagja.

[Bővebben:](#)

A világiállítások és Magyarország (1851-2021) címmel tartott előadást

Bécsben november 5-én **Gál Vilmos** történész –muzeológus, a Magyar Nemzeti Múzeum osztályvezető főmuzeológusa.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

10. oldal

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

November 6-án
Neumann

Emlékkonferenciát rendeztek Szabadkán a Magyar Tudomány Napja alkalmából.

[Bővebben:](#)

A dualista Szabadka igaz történetei címmel tartott előadást Szabadkán **Negyela**

László kulturális örökségvédelmi szakember, a hittudományok doktora.

[Bővebben:](#)

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Globalizáció, illetve kultúrák találkozásának esetei

címmel rendezett tanácskozást Zentán november 6-án a Kiss Lajos Néprajzi Társaság a Magyar Tudomány Napja alkalmából.

[Bővebben:](#)

SELYE JÁNOS EGYETEM

November 6–12. között rendezték meg Komáromban a **Tudomány és Technika Hete** előadásait, konferenciáit.

[Bővebben:](#)

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Műszaki gyarapodás – lelki hanyatlás: hová lettetek,

hová lesztek embernemesítő hagyományaink a technika előretörésével? címmel rendeztek néprajzi konferenciát Topolyán november 7-én.

[Bővebben:](#)

November 7-én Pozsonyban tartott előadást **Csepregi Gábor** filozófus, a

Dominican University College in Ottawa korábbi tanszékvezető professzora **Az élet játéka** – A játékos hozzáállás fontossága a mindennapi élethez címmel.

[Bővebben:](#)

November 8-án Rimaszombatban tartott előadást **Somkuti Bálint**

hadtörténész, a Mathias Corvinus Collegium kutatótanára **Rendszer nélküli világrend** – Racionális magyarázatok egy örült világban címmel.

[Bővebben:](#)

The Post-Covid Era: New Challenges and Solutions in Teaching English Language and Literature címmel rendeztek

nemzetközi szimpóziumot Komáromban november 8-án.

[Bővebben:](#)

November 8-án és 9-én az ELTE Savaria Egyetemi Központ docensei, **Unger Zoltán** geomatematikus és

Tóth Gábor humánbiológus tartottak előadásokat Komáromban **A Coriolis erő hatása a Duna és a Tisza nyomvonalára, illetve Avarok Komárom környékén** (Antropológiai áttekintés) címmel.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

11. oldal

Az MTA VEAB és a Soproni Egyetem szervezésében került sor november 9-én a Bécsi Egyetemen a **Hydrology of the Carpathian Basin: catchment experiments and modeling for improved description and prediction of hydrological processes** (Hydrocarpath 2023) nemzetközi konferenciára.

[Bővebben:](#)

Nemzetközi tudományos szimpóziumot rendezett november 9-én a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara.

[Bővebben:](#)

A Magyar Tudomány Napja Partiumban keretében rendezték meg november 10-én Nagyváradon a **Demográfia, etnikai viszonyok** és folyamatok című konferenciát, amelyen részt vett **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője.

[Bővebben:](#)

November 10-én rendezték meg Kolozsváron az **ICEBM 2023**-at, a 6. International Conference on Economics and Business Management-et.

[Bővebben:](#)

Ugyanezen a napon Kolozsváron egy másik, **Transzilvanizmus** című konferenciát és workshopot is tartottak.

[Bővebben:](#)

Pál Gábor, a két világháború közötti erdélyi politika kiemelkedő alakja címmel rendeztek konferenciát Csíkszeredában november 10-én.

[Bővebben:](#)

A kisebbségi kétnyelvűség a Kárpát-medencében. Nyelvhasználati szinterek – közigazgatás – oktatás címmel rendeztek konferenciát november 10-én Komáromban.

[Bővebben:](#)

Fiatalkutatók: Harc az áltudományok ellen címmel rendeztek minikonferenciát és kerekasztal-beszélgetést, illetve tudományos délutánt november 10-én Zágrábban a Magyar Tudomány Napja alkalmából.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

November 10-én 20. alkalommal rendezték meg Beregszászban a **Fiatalkárpátaljai Magyar Kutatók Konferenciáját**.

[Bővebben:](#)

November 10–11-én rendezte meg Kolozsváron a Romániai Magyar Doktorandusok és Fiatalkutatók Szövetsége (RODOSZ) a **Connecting the Dots** nemzetközi konferenciát.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

12. oldal

November 10-11-én **konferenciát** rendeztek Marosvásárhelyen a **75 éves marosvásárhelyi magyar nyelvű gyógyszerészképzés tiszteletére.**

[Bővebben:](#)

November 10-11-én rendezték meg Csíkszeredában a **XXV. Erdélyi Orvosnapokat.**

[Bővebben:](#)

November 13-án, a magyar nyelv napja alkalmából előadást tartott Beregszászban **Magyari Sára** nyelvész, a Partiumi Keresztény Egyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja, **Temesvár multikulturalitása és fénye** – a kulturális főváros tükrében címmel.

[Bővebben:](#)

Az istenkáromlók büntetése vagy ritka betegség? A

szkolékoobrótosz az ókori zsidó irodalomban címmel tartott előadást november 13-án Kolozsváron **Adorjáni Zoltán** teológus, a Protestáns Teológiai Intézet professzora.

[Bővebben:](#)

November 14-én a Virtuális Bolyai Egyetem keretében tartott előadást Kolozsváron **Bartos-Elekes Zsombor** geográfus, a Babeş–Bolyai

Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja **Térképes időutazások** (digitális eszközök a térképtörténeti kutatásokban) címmel.

[Bővebben:](#)

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

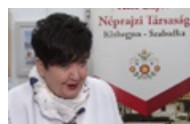
Nyelvi menedzselés, transzkulturalizmus, bilingvizmus címmel rendeztek workshopot

Nyitrán november 14-én.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

75. születésnapját ünnepelte **Szőke Anna** néprajzkutató, a vajdasági Kiss Lajos Néprajzi Társaság elnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

92 éves korában **elhunyt Jakab Sámuel** talajkutató, agrokémikus, a Corvinus Egyetem Nyárádszeredai Konzultációs Központjának dékánja, a Sapientia EMTE keretében megvalósított kertészmérnökképzés elindítója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

35 éves az Ungvári Nemzeti Egyetem Hungarológiai Központja.

[Bővebben:](#)

30 éves az önálló magyar kárpátaljai felsőoktatás.

[Bővebben:](#)

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Emléktáblát avattak Ungváron **Váradi-Sternberg János** történész, az Ungvári Állami Egyetem professzora **tiszteletére.**

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

13. oldal

Emléktáblát avattak Pozsonyban **Bauer Győző** orvosprofesszornak, farmakológusnak, a Szlovák Tudományos Akadémia Pozsonyi Kísérleti Gyógyszerkutató Intézet igazgatójának, az MTA külső tagjának, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács egyik alapítójának **tiszteletére**.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

515 évvel ezelőtt született **Joó Ferenc** (Franciscus Joel) **gyógyszerész–orvos** professzor, a Greifswaldi Egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Szentiványban (Liptószentiván) született 390 évvel ezelőtt **Szentiványi Márton** **természettudós**, teológus, polihisztor, a Nagyszombati Egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

350 évvel ezelőtt született Nagyszombatban **Csiba István** **teológus–filozófus**, természettudós, a Nagyszombati Egyetem tanára.

[Bővebben:](#)

205 évvel ezelőtt született **Magyar László** földrajzi felfedező, **Afrika-kutató**, az MTA levelező tagja.

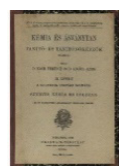
Kerek 200 éve született a felvidéki Ipolykeszin **Ipolyi Arnold művészet-és egyháztörténész**, váradi püspök, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A partiumi Rézbányán született 195 éve **Abt Antal**, a kolozsvári tudományegyetem első **kísérleti fizikus** professzora, rektora.

[Bővebben:](#)

A nyugat-bácskai Zomborban született 170 éve **Koch Ferenc kémikus**, a Ferenc József Tudományegyetem tanszékvezető professzora.

[Bővebben:](#)

A szepességi Késmárkon született 165 évvel ezelőtt **Filarszky Nándor botanikus**, a Budapesti Tudományegyetem professzora, a Magyar Nemzeti Múzeum Növénytárának igazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Selmecebányán született 155 éve **Hermann Miksa gépészmérnök** professzor, a Műegyetem rektora, miniszter.

[Bővebben:](#)

Kerek 150 éve született a felvidéki Körmöcbányán **Moesz Gusztáv botanikus**, mikológus, a Magyar Nemzeti Múzeum növénytárának igazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

14. oldal

A felvidéki Trencsénben született 140 évvel ezelőtt **Zemplén Géza** *kémikus*, műegyetemi tanár, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Az erdélyi Perlőn született 130 évvel ezelőtt **Kubányi Endre** *sebész*, a hazai vérátömlesztési és véradó központok megszervezője, egyetemi tanár.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Tótpelsőcön született 120 esztendeje **Varga József** *gépészmérnök*, a Budapesti Műszaki Egyetem tanszékvezető professzora, dékánja.

[Bővebben:](#)

95 éves lenne most **Füzesy László Miklós** *geológus*, a kanadai Research Section Sedimentary Geology Division kutatója, a saskatchewanai Földtani Társulat elnöke.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

A **Fiatal Kutatók Akadémiája** *tagfelvételi pályázatot* hirdet a 2024–2029 közötti periódusra.
A jelentkezési határidő: december 1.

[Bővebben:](#)

A Termini Egyesület *pályázatot* hirdet „**A magyar nyelv és a tudományok – Szabó T.**

Attila-díjra”.

A pályázási határidő: február 29.

[Bővebben:](#)

A Kanadai Magyarstudományi

Társaság 2024. június 15–17. között rendezi meg évi rendes konferenciáját Montrealban *Interconnected Cultures: The Place of Hungary and Hungarians in a Sustainable World* címmel.

A jelentkezési határidő: február 1.

[Bővebben:](#)

Johnson-Reed 100 Years Later: Critical Reflections on the Global Legacy of US Immigration Quotas, 1924-2024 címmel rendez közös hibrid konferenciát 2024. augusztus 22-23-án Debrecenben a Debreceni Egyetem és az Amerikai Magyar Tanáregyesület.
A jelentkezési határidő: 2024. január 12.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

15. oldal

*MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2023/11. szám*

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

A Tudósportrét Kulcsár-Szabó Enikő állította össze.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
[az MTA honlapján.](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

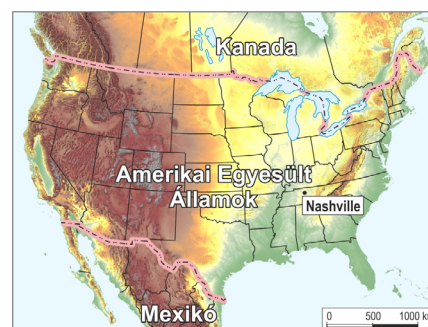
KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Sztipanovits János

(Pécs, 1946. július 2.)

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

János Sztipanovits was born in Pécs, Hungary, on July 2, 1946. He attended the Zipernowsky Károly Technical High School in Mechanical and Electrical Power Engineering (now known as the Baranya County SZC Zipernowsky Károly Technical High School). During his high school years, he regularly participated in academic competitions, winning the county finals of the "Who knows what?" competition in mathematics in 1964. That same year, he began his studies at the Budapest University of Technology, earning his degree in electrical engineering in 1970. Due to his consistently excellent academic performance, he received the Higher Education Medal of Honor from the Hungarian Ministry of Education in 1971. In 1980, he earned his PhD degree (then known as a candidate of sciences) from the Hungarian Academy of Sciences. In 1982, he received his doctoral degree in electrical engineering from the President of Hungary, along with the "Sub Aspiciis Rei Publicae

Sztipanovits János Pécsen született 1946. július 2-án. A Zipernowsky Károly Gépipari és Erősáramú Technikumba (ma Baranya Vármegyei SZC Zipernowsky Károly Műszaki Technikum) járt. Középiskolás éve alatt rendszeresen részt vett tanulmányi versenyeken, 1964-ben megnyerte a Ki miben tudós? megyei döntőjét matematikából. Ugyanebben az évben kezdte meg tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetemen, villamosmérnöki diplomáját 1970-ben kapta meg. Mivel tanulmányi eredménye végig kitűnő volt, 1971-ben átvehette a magyar oktatási minisztérium Felsőoktatási érdemérmét. 1980-ban PhD- (akkor kandidátusi) fokozatot szerzett a Magyar Tudományos Akadémián. 1982-ben a villamosmérnöki doktorátusát az államfőtől vette át a Sub Aspiciis Rei Publicae Popularis kitüntetéssel és az aranygyűrűvel. 1970 és 1983 között a Budapesti Műszaki Egyetem Műszer- és Méréstechnika Tanszékén dolgozott. Korai kutatói munkásságának központja a digitális jelfeldolgozás elméleti

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

17. oldal

Popularis” honor with the gold ring. Between 1970 and 1983, he worked at the Budapest University of Technology's Department of Instrumentation and Measurement Technology. His early research focused on the theoretical aspects of digital signal processing and the development of a modular microprocessor system (MMT system). The MMT system, initially applied in medical instruments, was widely introduced in the industry, earning him and several colleagues the State Award of Hungary in 1985. In 1983, he and his family moved to the USA, where he became a professor at Vanderbilt University in Nashville, Tennessee. Between 1985 and 1998, he established the Laboratory for Measurement and Computing Systems, working with his colleagues and students on the foundations and industrial applications of model-integrated computing. As a result of the laboratory's growth, he founded the Institute for Software Integrated Systems (ISIS) at the university in 1998, serving as its director until 2022 and then as a member of the institute's executive council from 2023 onwards. In recognition of his work, he was named the E. Bronson Ingram Distinguished Professor at Vanderbilt University in 2000. Between 1999 and 2002, he served as a program manager and then deputy director of information technology at the United States Department of Defense's Advanced Research Projects Agency (DARPA). From 2006 to 2010, he was a member of the scientific advisory board of the United States Air Force. In the 1980s and 1990s, Professor Sztipanovits and his research group pioneered the field of model-integrated computing in computer

kérdései és egy moduláris mikroprocesszor-rendszer (MMT rendszer) létrehozása voltak. Az MMT-rendszert, amelynek első alkalmazási területei orvosi műszerek voltak, széles körben bevezették az iparban, aminek elismeréseként több munkatársával együtt 1985-ben Állami Díjat kapott. 1983-ban családjával az USA-ba települt, ahol Nashville, Tennessee-ben a Vanderbilt Egyetem professzora lett. 1985 és 1998 között létrehozta a Mérési és Számítástechnikai Rendszerek Laboratóriumot, ahol munkatársaival és tanítványaival a modell-integrált számítástechnika megalapozásával és ipari alkalmazásaival foglalkozott. A laboratórium növekedésének eredményeként 1998-ban megalapította az egyetem Software Integrált Rendszerek Intézetét (Institute for Software Integrated Systems – ISIS), amelynek 2022-ig igazgatójaként, majd 2023-tól az intézet végrehajtó tanácsának tagjaként dolgozik. Munkájának elismeréseként 2000-ben a Vanderbilt Egyetem E. Bronson Ingram Distinguished Professzora címet kapta meg. 1999 és 2002 között az Amerikai Hadügyminisztérium kutatási ügynökségének (Defense Advanced Research Project Agency – DARPA) programmenedzsere, majd az információtechnológiai terület igazgatóhelyettese volt. 2006 és 2010 között az amerikai légierő tudományos tanácsadó testületének volt tagja. Sztipanovits professzor és kutatócsoportja az 1980-as és 1990-es években, mielőtt más modellalapú módszerek elterjedtek volna, új területet nyitott a számítástechnikában a modell-integrált számítástechnika módszereinek és technológiájának kidolgozásával. A technológiát sikeresen alkalmazták a beágyazott és hálózatba kapcsolt beágyazott rendszerek tervezésére az autóiiparban, orvosi rendszerekben és

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

18. oldal

science before other model-based methods had become widespread. They successfully applied the technology in the design of embedded and networked embedded systems in the automotive industry, medical systems, and other areas. In the second half of the 2000s, he was one of the initiators and developers of a new research area called cyber-physical systems (CPS), which opened up new opportunities by integrating the design of physical and computational ("cyber") systems. His institute contributed to the initial development and results of this area through several research programs funded by DARPA and the National Science Foundation (NSF). As part of the NSF's assignments, his institute established the CPS Virtual Organization (CPS-VO.org), whose web portal has been facilitating collaboration and information exchange among CPS researchers in academia, government, and industry, involving a wide range of institutions, programs, scientific fields, and even countries. His current research focuses on extending model-based design methods with artificial intelligence and pioneering their applications in industrial and medical systems. He is the co-author of two books and more than 350 studies on model-based design, model-integrated computing, design automation for cyber-physical systems, reliability, and autonomous systems.

Professor Sztipanovits is a Life Fellow of the Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE, 2000, several committees), a member of the Association for Computing Machinery (ACM) in the USA, and was the founding president of the ACM Special Interest Group on Embedded Systems (ACM SIGBED). In Hungary, he was a member of the Scientific Association for Measurement and Automation and the John von Neumann Computer Society. He is an

más területeken. A 2000-es évek második felében egyik kezdeményezője es kialakítója volt a kiber-fizikai rendszereknek (CPS) nevezett új kutatási területnek, ami a fizikai és a számítástechnikai („kiber”) rendszerek tervezésének integrálásával új lehetőségeket nyitott meg. Intézete több, a DARPA és az NSF (Nemzeti Tudományos Alap) által finanszírozott kutatási programmal járult hozzá a témakör kezdeti kialakításához és eredményeihez. Az NSF megbízásainak részeként intézete hozta létre a CPS Virtuális Organizációt (CPS-VO.org), amelynek webportálja megkönnyítette az akadémiai, kormányzati szférában és az iparban dolgozó CPS-kutatók együttműködését és az információcserét – intézmények, programok, tudományterületek, sőt országok széles skálájának bevonásával.

Jelenlegi kutatási tevékenysége a modellalapú tervezési módszerek mesterséges intelligenciával történő kiterjesztésére és annak ipari és orvostechikai rendszerekben való alkalmazására irányul. Két könyv és több mint 350 tanulmány társszerzője a modellalapú tervezés, a modell-integrált számítástechnika, a tervezésautomatizálás kiber-fizikai rendszerek esetében, a megbízhatóság és az autonóm rendszerek területén.

Sztipanovits professzor tagja a Villamos és Elektronikai Mérnökök Intézetének (Life Fellow IEEE, 2000, számos bizottság), tagja az USA Számítástechnikai Társaságának (ACM) és alapító elnöke volt a Beágyazott Rendszerek Speciális Érdekcsoportnak (ACM SIGBED). Magyarországon tagja volt a Méréstechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesületnek és a Neumann János Számítógép-tudományi Társaságnak. Tiszteleti tagja az AHEC Amerikai-Magyar Végrehajtó Bizottságnak,

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

19. oldal

honorary member of the American Hungarian Executive Committee (AHEC) and a member of the Society of Hungarian American Academicians.

His honors and awards include the State Award of Hungary (1985); the Office of the Secretary for Defense Medal for Exceptional Public Service (2002), the highest honorary award from the Department of Defense for his work at DARPA; the Chancellor's Research Award, Vanderbilt University (2004); one of his his papers was selected among the most influential publications of the decade in design, automation, and testing in Europe (2008) (The Most Influential Papers of 10 Years of DATE (Design, Automation, and Test in Europe)); the Inaugural Harry Nyquist Distinguished Lecture (Yale University), 2009; the Air Force Meritorious Civilian Service Award, the fourth-highest civilian award from the Air Force for his scientific advisory work (2010); the Neumann Plaque from the John von Neumann Computer Society (2011); the Joe B. Wyatt Distinguished University Professor title, Vanderbilt University (2012); Distinguished Visiting Scholar (DVS) at the California Institute of Technology on "Engineering Resilient Space Systems" (2012); and the title of John von Neumann Professor, Budapest University of Technology (2018).

In 2010, he was elected as an external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Division of Engineering Sciences.

We asked three questions to Professor János Sztipanovits. The questions and his short answers follow.

és tagja az Amerikai Magyar Akadémikusok Társaságának.

Elismerései és kitüntetései között szerepel a magyar Állami Díj (1985); az Office of the Secretary for Defense Medal for Exceptional Public Service (2002), ami a hadügyminisztérium legmagasabb tiszteletbeli kitüntetése a DARPA-nál végzett munkájáért; Kancellári Kutatási Díj, Vanderbilt University (2004); az évtized legnagyobb hatású publikációi közé választott cikk a tervezés, automatizálás és a tesztelés területén Európában (2008) (The Most Influential Papers of 10 Years of DATE (Design, Automation, and Test in Europe)); Inaugural Harry Nyquist Distinguished Lecture (Yale University), 2009; Air Force Meritorious Civilian Service Award, a légierő negyedik legmagasabb polgári kitüntetése tudományos tanácsadói tevékenységéért (2010); Neumann-plakett, Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, 2011, a Joe B. Wyatt Distinguished University Professor cím, Vanderbilt University (2012); a Distinguished Visiting Scholar (DVS) at California Institute of Technology on "Engineering Resilient Space Systems" (2012); Neumann János professzor, Budapesti Műszaki Egyetem (2018).

2010-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Műszaki Tudományok Osztályában.

Három kérdést tettünk föl Sztipanovits János professzor úrnak. A kérdéseket és a rövid válaszokat az alábbiakban közöljük.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

20. oldal

1. Hungary is very proud of its "grey matter", the scientific performance is considered one of the country's most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

János Sztipanovits: Hungary has a long tradition of intellectual and scientific excellence. There are a number of influential scientists and engineers who have made major contributions on their fields. Katalin Kariko and Ferenc Krausz Nobel Laurates in 2023 are the latest evidence that this tradition continues, and Hungarian scientists continue playing important role in mathematics, physics, chemistry, computer science, medicine, and other areas. However, the increasing globalization of science, international competition for talent, and rapidly growing resource needs for achieving breakthroughs result in that Hungary will increasingly exert its influence not in isolation but via its participation and leadership in international scientific collaborations, contributions to European initiatives and its scientists working abroad in prestigious institutions. The challenge is how to maintain national identity in the global scientific enterprise for a relatively small country with limited resources? Clearly, it requires that Hungary's universities and research centres, though facing resource constraints, continue to produce quality research and nurture talent. Initiatives to boost innovation and technology transfer, and partnerships between universities and industry are essential in enhancing Hungary's scientific footprint and international reach.

századi tudomány világában betöltött szerepét?

Sztipanovits János: Magyarországnak hosszú hagyománya van az intellektuális és tudományos kiválóságban. Számos befolyásos tudós és mérnök tett jelentős hozzájárulásokat a saját területén. Karikó Katalin és Krausz Ferenc, a 2023-as Nobel-díjasok a legfrissebb bizonyítékai annak, hogy ez a hagyomány folytatódik, és a magyar tudósok továbbra is fontos szerepet játszanak a matematika, fizika, kémia, számítástechnika, orvostudomány és más tudományok területén. Azonban a tudomány globalizációjának növekedése, a tehetségekért folyó nemzetközi verseny és az áttörések eléréséhez szükséges forrásigények gyors növekedése miatt Magyarország egyre inkább nem izolációban, hanem nemzetközi tudományos együttműködésekben való részvételével és vezetésével, európai kutatási programokhoz való hozzájárulásával, és tudósainak elismert külföldi intézményekben végzett munkáján keresztül gyakorolja befolyását. A kihívás az, hogy egy viszonylag kis ország, korlátozott erőforrásokkal hogyan őrizheti meg nemzeti identitását a globális tudományos életben. Evidens, hogy Magyarország egyetemeinek és kutatóközpontjainak, bár erőforráskorlátokkal szembesülnek, továbbra is magas színvonalú kutatást kell végezniük és kiemelkedő tehetségeket kell nevelniük. Az innováció és technológiatranszfer ösztönzésére irányuló kezdeményezések, valamint az egyetemek és az ipar közötti partneri kapcsolatok alapvetőek Magyarország tudományos befolyásának és nemzetközi elismerésének növelésében.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarországon határain kívül. Milyen

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

21. oldal

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national and professional identity with reference to your scientific career?

János Sztipanovits: I am the product of the Hungarian education system that placed strong emphasis on mathematics and physics, inspired and challenged students with academic competitions, prioritized the development of creative problem-solving skills instead of drill-oriented approaches and planted ambitions and competitiveness in their students' mind. As a junior faculty at the Technical University of Budapest in Hungary, I had to learn working on interdisciplinary fields, to adapt rapidly to changing circumstances and to apply scientific knowledge to industrial practice as part of industry-university collaborations. What I learnt served me well in the very different academic and industrial environment of the USA. This heritage inspired me to treasure my cultural and academic ties to Hungary, to keep close connection to my former colleagues and students and motivated me to maintain active relationship with my former institution.

3. We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

János Sztipanovits: Digital transformation in science and technology has been the major trend during the past decade. Advancements in information technology drive convergence across scientific disciplines and upset the

összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Sztipanovits János: Én a magyar oktatási rendszer terméke vagyok, amely nagy súlyt fektetett a matematika és fizika tantárgyakra, inspirálta és kihívások elé állította a diákokat tudományos versenyeken, előtérbe helyezte a kreatív problémamegoldó készségek fejlesztését a pusztán gyakorlás helyett, és ambíciókat és versenyszellemet ültetett a diákok elméjébe. A Budapesti Műszaki Egyetem fiatal oktatójaként meg kellett tanulnom interdiszciplináris területeken dolgozni, gyorsan alkalmazkodni a változó körülményekhez és hatékonyan alkalmazni a tudományos ismereteket az ipari gyakorlatban az ipar–egyetem együttműködések részeként. Amit tanultam, nagyon jól tudtam alkalmazni az Egyesült Államok nagyon eltérő akadémiai és ipari környezetében. Ez az örökség arra inspirált, hogy értékeljem kulturális és akadémiai kapcsolatomat Magyarországgal, szoros kapcsolatot tartsak korábbi kollégáimmal és diákjaimmal, és motivált arra, hogy aktívan ápoljam kapcsolatomat korábbi intézményemmel.

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Sztipanovits János: Véleményem szerint a tudomány és a technológia digitális transzformációja az elmúlt évtized legfontosabb trendje. Az információtechnológia fejlődése megállíthatatlanul hajtja előre a tudományos diszciplínák konvergenciáját és felborítja a status quót az ipari szektorok között. A mesterséges

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

22. oldal

status quo among industrial sectors. Artificial intelligence (AI) is reshaping scientific fields, fundamentally changing the way we design and build engineered systems and transforming all aspects of society. AI offers new tools and approaches in climate research, synthetic biology, medicine, and social sciences. We are in a new era of synthesis when convergence of scientific disciplines leads to the emergence of new scientific fields and technology sectors. This rapidly changing world has many threats and uncertainties but offers tremendous new opportunities for societies that are adaptive, creative and competitive. Hungarian scientists and engineers have notable presence in the forefront of this revolution at academic institutions, small start-up companies, laboratories of technology giants and government agencies. Creating forums and opportunities to establish and maintain connections between Hungary's science and technology institutions and the Hungarian scientific diaspora would be an important step towards not only witnessing but shaping the future.

Contact

Institute for Software Integrated Systems
Vanderbilt University
1025 16th Avenue South
TN 37212, USA Nashville,
Tel.: 1 615 322 3455
E-mail: janos.sztipanovits@vanderbilt.edu
Web: <https://engineering.vanderbilt.edu/bio/janos-sztipanovits>

intelligencia (AI) átformálja a tudományos területeket, alapvetően megváltoztatja a mérnöki rendszerek tervezésének és építésének módját, és átalakítja a társadalom működésének szinte minden aspektusát. Az AI új eszközöket és megközelítéseket kínál az éghajlatkutatásban, a szintetikus biológiában, az orvostudományban és a társadalomtudományokban. Új Szintézisek korszakában vagyunk, amikor a tudományos diszciplínák konvergenciája új tudományos területek és technológiai szektorok kialakulásához vezet. Ez a gyorsan változó világ sok veszélyt és bizonytalanságot rejt, de hatalmas új lehetőségeket kínál az alkalmazkodó, kreatív és versenyképes társadalmak számára. A magyar tudósoknak és mérnököknek jelentős szerepe van ennek a forradalomnak a kibontakozásában az akadémiai intézményekben, a kis start-up cégekben, a technológiai óriások laboratóriumaiban és a kormányzati ügynökségeknél. A magyar tudományos és technológiai intézmények, illetve a magyar tudományos diaszpóra közötti kapcsolatok létrehozására és fenntartására irányuló fórumok és lehetőségek kialakítása fontos lépés lenne annak elősegítésére, hogy a magyar kutatás nemcsak a jövő megfigyelését végezze, hanem annak alakításában is részt vegyen.

Kapcsolat

Institute for Software Integrated Systems
Vanderbilt University
1025 16th Avenue South
TN 37212, USA Nashville,
Tel.: 1 615 322 3455
E-mail: janos.sztipanovits@vanderbilt.edu
Honlap: <https://engineering.vanderbilt.edu/bio/janos-sztipanovits>

